

19 ΙΑΝ. 2008

Οί Έλληνες αυτομαστιγώνονται

του Νικ. Α.Γ. Λιναρδάτου

Δύο σκηνές που όποιος τις έχει δει δεν τις λησμονάει ποτέ. Όπως ασφαλώς και το φιλμ. «Η Έβδομη σφραγίδα». Άριστούργημα του μεγαλοφυούς Ingmar Bergman. Η πρώτη με τους Flagellantes. Βρισκόμαστε στον Μεσαίωνα. Μία λιτανεία απελπισμένων, οι οποίοι αυτομαστιγώνονται. Η άλλη, τό κάψιμο της «μάγισσας». Ός θυσία λυτρωτική από την πανούκλα που έρημώνει την χώρα. Αύτες οι δύο σκηνές, έρχονται και ξανάρχονται στον νου μου. Σε άλλο πλαίσιο θέβαια. Πεζά τά θέματα. Όχι μεταφυσικά. Όστόσο παραλληλισμός διαφαίνεται. Καί έδω άνθρωποι αυτοτιμωρούμενοι. Αυτομαστιγώνονται. Τό φραγγέλιο πέφτει και ξαναπέφτει... Καί έδω ανθρωποθυσίες.

Η περιρρέουσα ατμόσφαιρα. Άμεση γνώση δεν έχω. Δεν βλέπω ειδήσεις και άλλα πολιτικά τηλεοπτικά προγράμματα. (Σάς τό συνιστώ). Για νά διατηρήσω ψυχική και διανοητική ισορροπία. Νά απόφυγω τό μαστίγωμα. Νά μπορώ νά βλέπω καθαρά τί γίνεται γύρω μου. Νά γράψω αυτό τό κείμενο. Άκούω όμως περιγραφές φίλων και γνωστών. Διαβάζω. Παρακολουθώ. Όσμίζομαι. Βρώμα και δυσωδία. Τά ιδιωτικά τηλεοπτικά μέσα επικοινωνίας –και από πίσω κουτσαίνοντας τά κρατικά, δελά και άθέβαια– μαστιγώνουν από έδω και ένα μήνα την ξεγυμνωμένη ράχη της Ελλάδος. Μέ τό θέμα Ζαχόπουλου. Πρωτύτερα ήταν τά Ζωνιανά. Τά όμολογα κ.ο.κ. Παράπλευρα στην ουσία θέματα. Άλλα, που δεν έχουν πολιτική χροιά. Μετατρέπονται σε φραγγέλια. Πού χτυπούν χωρίς ήθικη δικαιολογία και δικαίωση. Κολαστήριο περιβάλλον.

Άπό την άλλη μεριά οι ανθρωποθυσίες. Για νά ικανοποιηθούν τά ανθρωποφαγικά ένστικτα του όχλου. Τά όποια διεγείρονται με σχεδιασμένες προκλήσεις και ένέργειες ανθρώπων λεγομένων δημοσιογράφων. Άπανθρώπων. Ένσάρκωση εισαγγελέων, κριτών, δικαστών, ένόρκων, ιεροεξεταστών, δημίων. Παχέως άμειβομένων. Άδισταχτοι τύποι ανθρώπων. Δεν όρρωδούν πρό ούδενός. Προκειμένου νά υπηρετήσουν άνομα συμφέροντα. Δικά τους και των πατρώνων τους. «Ντροπή, άηδία. Άηδία για τό επάγγελμα που κάνω, ντροπή για τή χώρα που ζω». Δημοσιογράφος εις «Τό Βήμα» (15 Ιανουαρίου).

Πάτρωνες οι καναλάρχες. Για νά υπηρετήσουν τά συμφέροντά τους. Όχι τόσο άμεσα οικονομικά. Κυριαρχία επί της χώρας και της οικονομίας της επιδιώκουν. Για νά την απομυζούν. Η λύσσα τους κατά της κυβερνήσεως. Γιατί δεν είναι του χεριού τους. Νά ποδηγετήσουν τόν λαό. Νά χειραγωγούν την ήγεσία του. Για τόν μπεζαχτά. Άπύθμενον. Καί την κοινωνική άναρρίχηση. Μερικοί. Έντυπωσιακή ή άπουσία άντιδράσεως των διατεταγμένων όργάνων της Πολιτείας.

Η άλλη όψη του νομίσματος. Η στάση του κοινού που παρακολουθεί την τηλεόραση. Τά δελτία ειδήσεων. Ποτέ δεν παρουσιάζουν ένα θετικό νέο, μία αισιόδοξη είδηση. Λεωφορείο στη διάβαση Χάμπερ έπιασε σε γκρεμό και σκοτώθηκαν δεκαπέντε. Είδηση! Για τό ελληνικό κοινό! Πού βρίσκεται αυτό τό Χάμπερ; Τά παρακολουθούν όμως. Μαυρίζει ή ψυχή του ανθρώπου. Μετριέται ή τηλεθέαση. Βγαίνει τό συμπέρασμα πως αυτά θέλουν. Δώσ τους λοιπόν και άλλα από τά ίδια. Μαύρα, δυσάρεστα, καταθλιπτικά. Έν τούτοις ζούμε σε ένα περιβάλλον που θά έπρεπε νά έμπνέει αισιόδοξία. Άνοιχτόχρωμο. Ό ελληνικός ούρανός αίθριος έστιν. Τό μαθαίναμε στο παλιό γυμνάσιο.

Γιατί όμως; Πώς; Ψάχνω σε βιβλία, διαβάσματα, συζητήσεις. Χωρίς όφελος. Σκέφτομαι. Διστάζω νά έκφέρω γνώμη. Στο τέλος άναρωτιέμαι. Μία διστακτική σκέψη. Η βίαη (μέ έμφαση) εισαγωγή στην ελληνική κοινωνία, μέ την άνοδο του ΠΑΣΟΚ, μιάς άλλης κουλτούρας. Βασισμένης σε θιώματα άποκλεισμού και άπορρίψεως. (Μία πρώτη δόση έπιχειρήθηκε επί άπριλιανής χούντας). Μαζοχιστικής χροιάς. Έτσι ίσως άνατράπηκε τό ιδεολογικό και άξιακό σύστημα της κοινωνίας μας. Στο νέο περιβάλλον παραδειγματική μορφή ό Άνδρέας Παπανδρέου. Η επιδίωξη νά άποκτήσουν αυτά που φαντάζονται ότι έχουν οι άλλοι. Οί κατέχοντες. Οί άστοί. Έξουσία δηλαδή, και πλούτο. Γυμνά όμως. Χωρίς ήθικες άναστολές. Άμοραλισμός. Η έκμηδένιση της άτομικότητας. Η μάζα. Τό βασίλειο της κακογουστιάς. Kitsch. Η έλλειψη επαναστατικότητας για κάτι καλό και ώραίο. Κάτι σωστό και δίκαιο. Επέταξαν ως άχρηστες, άρχέτυπες άξίες και κανόνες. Κατάτησαν εύκολη λεία στην άρπαχτικότητα των λύκων.

Γιά νά καταλήξω μέ δύο άπόψεις, οι όποιες, ύποψιάζομαι, μέ έπηρεάσαν στους πιό πάνω συλλογισμούς. Γράφει ό γνωστός Ισπανός φιλόσοφος του περασμένου αίωνα Jose Ortega y Gasset: «Η κυριαρχία επί της δημόσιας ζωής, ή όποία σήμερα άσκειται από τό διανοητικό χυδαίο, είναι ίσως ό νεώτερος παράγοντας της σημερινής καταστάσεως και ό λιγότερο συγκρίσιμος μέ ό,τιδήποτε του παρελθόντος».

Έξ άλλου, ό καθηγητής Richard Hoggart, πολυσυζητημένος κοινωνιολόγος και κριτικός, γράφει στον πρόλογο του βιβλίου Bad News, μελέτης του Glasgow University Media Group (1976): «Ένα από τά κριτήρια μέ τά όποια επιλέγονται οι ειδήσεις στην τηλεόραση είναι ό πολιτιστικός άέρας τόν όποιον άναδίδει ή όλη ιδεολογική ατμόσφαιρα της κοινωνίας μας [...] Η τηλεόραση μας δίνει... αυτό που στην πραγματικότητα είναι μία έπιλεγμένη έρμηνεία των γεγονότων, μία που δομεί την πραγματικότητα για έμάς, που διαπλάθει και σχεδιάζει έναν κόσμο, στον όποιον ζούμε. Τόν δέχεται ως πραγματικό και νόμιμο. Έναν κόσμο που καταστρώνει τό πρόγραμμα μέσα στο όποιο... οδηγούμαστε νά συζητάμε τούς όρους της ζωής μας».

Ό επίλογος. Της «Έβδομης σφραγίδας». Οίκογένεια άκροβατών περπατούν στο φώς διάφανης αύγης. Ζωντανή ή έλπίδα.